

Временни обществени съвети на българите в чужбина

България е там, където има българи!

**ЩО Е ТО ИНСТИТУЦИОНАЛНО ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО
НА ДИАСПОРАТА И ИМА ЛИ ТО ПОЧВА У НАС ?**

Проф. д-р Любомир Гаврилов, д-р Стефан Манов, Тася Тасова

Брюксел, 7 ноември 2012г.

www.globalbulgaria.org

- **Кои сме ние ?**

Временни обществени съвети на българите в чужбина е **независима гражданска инициатива**, която работи* за :

- създаване на реално действащ **изборен представителен орган** на българите в чужбина - Национален съвет и изборни обществени съвети по държави ;
- обособяване на **пълноценен избирателен район "Чужбина"**, от който българите зад граница да избират народни представители, така както българите в страната
- **отпадане на забраната** за гражданите с друго, освен българското, гражданство да бъдат избирани за народни представители, президент и министри

* чрез експертни статии и становища, медийни изяви, лобиране пред депутати, официални институции, влиятелни интелектуалци и експерти... и убеждаване на българите в страната и зад граница :-)

- Кой не сме ?

- Не представляваме българите зад граница, а само нас и нашите съмишленици !
- Не сме свързани с никоя политическа сила, нито държавна институция !
- Не получаваме пари от никого - работим на доброволни начала !

- Институционално представителство на живеещите зад граница :
опит за дефиниция

Това е съвкупност от механизми, чрез които гражданите живеещи зад граница са **представени на институционално ниво в своята родина** т.е. как те **участват в правенето на политики** на страната, чиито граждани са, но живеейки извън нея, **чрез институциите на представителната демокрация.**

≠ граждански сектор, неправителствени организации, асоциации, сдружения, фондации, културни дружества, землячески клубове, църковни общности, читалища, интернет форуми, социални мрежи, синдикати....

- **Форми на институционално представителство на живеещите зад граница**

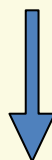
1. Участие в изборите за национални институции (парламент, президент) - **активно избирателно право**
2. Специфични **изборни представителни институции** - **« Национални съвети »** , съвети по държави
3. Пряко политическо представителство в националните парламенти чрез **обособени избирателни райони за чужбина**

Политически права на « двойните » граждани
- **пасивно избирателно право**

- **Форми на институционално представителство на живеещите зад граница**

1. Участие в изборите за национални институции (парламент, президент) - **активно избирателно право**
2. Специфични **изборни представителни институции** - **« Национални съвети »** , съвети по държави
3. Пряко политическо представителство в националните парламенти чрез **обособени избирателни райони за чужбина**

Три степени на **институционална интеграция на диаспората**, по които държавите могат да се категоризират в отношението си към нея

- **Глобализацията и институционалната интеграция на диаспората : тенденции**

В търсене на икономическа експанзия, културно и геостратегическо влияние, държавите все повече имат нужда от своите граждани зад граница.

В условията на един все по-глобализиран свят, понятието за нация престава да бъде еднозначно свързано с дадена географска територия.

От 80-те години на 20 век и особено след края на студената война, в повечето държави се наблюдава траен волунтаристичен процес на **засилване на институционалната връзка между диаспората и нацията-майка.**

Поради своите национални и исторически специфики, всяка държава «тръгва» от различна ситуация и «стига» до различна точка на **институционална интеграция** на диаспората.

Но **общите тенденции в Европа и света се открояват ясно - те са в посока на приобщаване на диаспората в националния живот чрез засилване на институционалното и представителство.**

➤ Активно избирателно право

В края на 80-те и 90-те години редица европейски държави, които дотогава не разрешават гласуване в чужбина, променят законодателствата си и предоставят активно избирателно право на живеещите зад граница :

- *Германия 1985 г.; Великобритания 1985 г.; Австрия 1990 г.; Белгия 1998 г. ...*

Днес, от **47** страни-членки на Съвета на Европа,

👍 **38** предвиждат гласуване в чужбина

👎 **8** не разрешават*, а **1** го ограничава силно**

* Албания, Андора, Армения, Азербайджан, Кипър, Малта, Черна гора, Сан Марино

** Ирландия

- Специфични **изборни** представителни институции на диаспората : характеристики
  - ✓ Тяхното съществуване е законодателно закрепено !
  - ✓ Демократичен начин на формиране чрез избори
    - **легитимност, представителност и независимост**
  - ✓ Защиават **правата и интересите** на живеещите в чужбина като носят техния глас на **институционално ниво**
  - ✓ Участват във **формирането** и провеждането на **националната политика** по отношение на диаспората

- Специфични **изборни** представителни институции на диаспората : характеристики
    - ✓ В повечето случаи включват представители на изпълнителната и законодателна власт (в пъти по-малко от изборните членове !)
    - ✓ **Непряка законодателна инициатива**, самосезиране по въпроси от тяхната компетентност, участие в процеса на изготвяне на проекти за наредби, правилници ...
    - ✓ Имат за цел да приобщят живеещите зад граница към националния живот, да насърчат техния принос в националното развитие и спомогнат за запазване на националната идентичност
- ≠ Министерства, дирекции, отдели, агенции и др. държавни институции, които оперативно провеждат държавната политика към диаспората

- Специфични изборни представителни институции на диаспората :

работещите примери

Франция 1948 г.

Испания 1987 г.

Италия 1989 г.

Португалия 1996 г.

Сърбия 2006 г

...

≠ Нито предвиденият в действащия Закон за българите живеещи извън Р.България (ЗБЖИРБ), но така и несъздаден "Национален съвет", нито "Националното представителство" залегнало в проекта за нов Закон за българите и българските общности извън Р България (ЗББОИРБ), не отговарят на критериите за демократичност, изборност и представителност.

Те не могат да представлява легитимно българите зад граница !

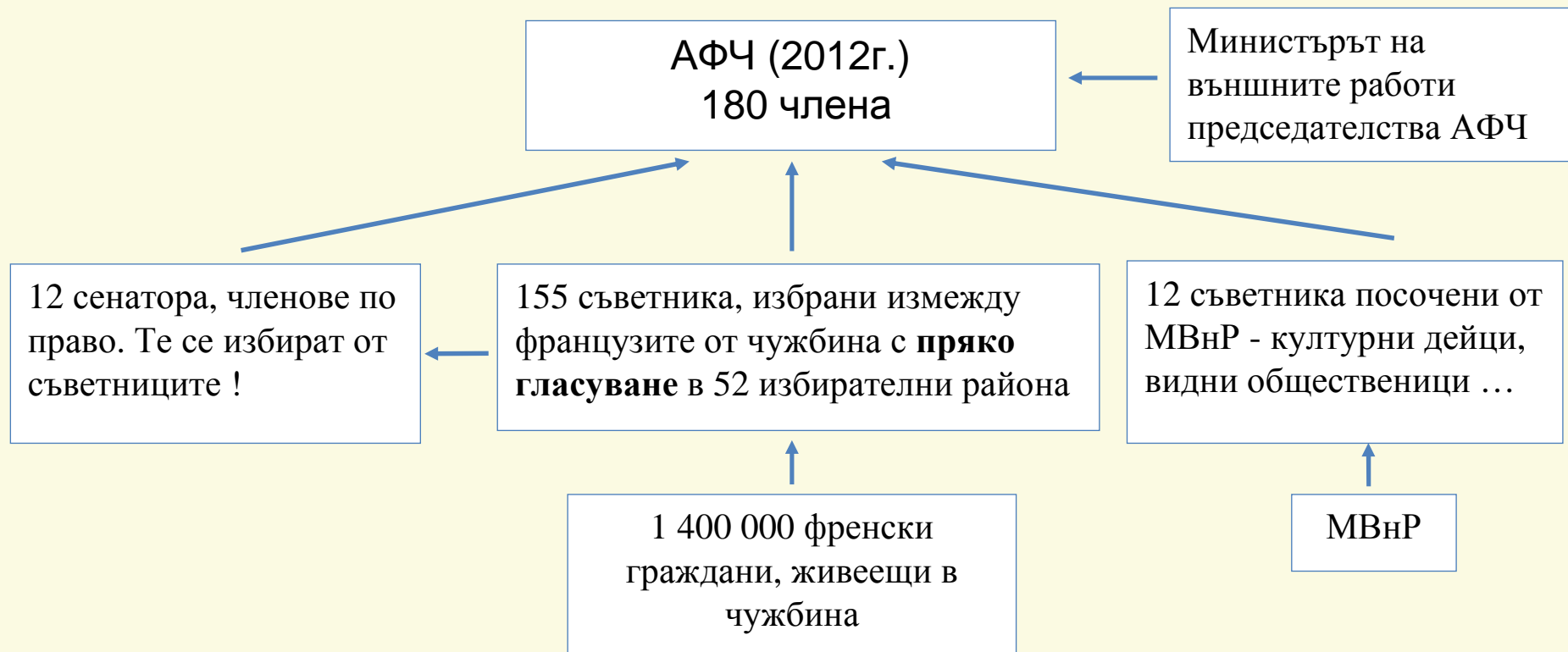
Франция : Асамблея на французите от чужбина (АФЧ)

Създадена през 1948 г. под името „Висш съвет на французите от чужбина”

АФЧ има консултативни функции към правителството по въпросите, засягащи французите в чужбина и френското присъствие зад граница.

Тя разполага с непряка законодателна инициатива чрез 12-те сенатора, които избира и които са нейни членове по право.

АФЧ може да се самосезира по всички въпроси от нейната компетенция.

- ✓ АФЧ провежда две пленарни сесии на година. Между сесиите, оперативната дейност се осъществява от Бюрото на АФЧ (31 члена) , което се събира физически четири пъти годишно, но работи постоянно използвайки съвременните телекомуникационни средства.
- ✓ АФЧ избира пет постоянни комисии : култура, образование, социални въпроси, икономически въпроси, правна, връзки с ЕС.
- ✓ Работата на АФЧ се подпомага от постоянен секретариат от 4 служители в МВнР.

Италия

- **Комитети на италианците емигранти към дипломатическите представителства в чужбина**
  - изборни органи с мандат от 5 години, 12 до 18 члена
  - Комитетите могат да кооптират (до 1/3 от състава си) и чужди граждани от италиански произход
- **Генерален съвет на италианците от чужбина**
  - 94 члена, от които 65 се избират от италианците от чужбина , а 29 се номинират от правителството по предложение на различни институции в т.ч. парламентарните групи в парламента (7), синдикати (9), дружества работещи с диаспората, федерацията на италианската преса и т.н.
  - Съветът се председателства от Министъра на външните работи.
  - Мандат от 5 години

Португалия

- Съвет на португалските общности
  - 100 члена, избирани пряко от португалците в чужбина за срок от 4 години
  - в работата на съвета участват със съвещателен глас депутати и представители на изпълнителната власт
  - в Съвета са обособени регионални секции, по континенти , които могат да заседават самостоятелно
  - проект за реформа от 2006 г. предвижда намаляване броя на съветниците на 73, от които 10 ще са назначаеми в т.ч. квота от 4 места за португалци живеещи в чужбина и заемащи изборна длъжност в чуждата държава !

Испания

- Съвети на испанците към дипломатическите представителства в чужбина
  - изборни органи с мандат от 4 години, 7 до 20 члена
- Генерален съвет на емиграцията - консултативен орган към Министерството на труда и социалните дейности
  - 58 члена, от които 43 се избират от Съветите на испанците по държави, а останалите се излъчват от различни институции на изпълнителната власт, от автономните области, синдикати и работодатели.

Мандат от 4 години.

България... утре ?

- **Обществени съвети** към дипломатическите представителства в чужбина
  - изборни консултативни органи с мандат от 5 години
- **Национален съвет на българите в чужбина**

България... утре ?

- **Национален съвет на българите в чужбина**

80 члена, мандат от 5 години :

- 70 съветника се избират от българите в чужбина ; изборите се провеждат едновременно с изборите за президент и вицепрезидент и се организират от МВНР и ЦИК

Примерно разпределение на мандатите по континенти

Европа и Африка : 35

Америка и Океания : 20

Азия : 15

- 10 се излъчват както следва :

член по право : Министър на външните работи (или Министър отговарящ за българите в чужбина)

Народното събрание посочва 8 члена, от които 5-ма народни представители и 3-ма изтъкнати общественици, интелектуалци и т.н.

Президентът назначава 1 член

Съветниците работят на обществени начала (не получават възнаграждение) !

България... утре ?

• **Национален съвет на българите в чужбина**

- Националният съвет заседава най-малко два пъти в годината.
- Националният съвет избира измежду членовете си Изпълнителен съвет от 9 души, 6 от които са от избираемата квота в т.ч. и председателя и 3-ма от назначаемата - Министъра на външните работи (или Министъра отговарящ за българите в чужбина), представителя на Президента и един от народните представители.
- Изпълнителният съвет е постоянно действащ като използва при дейността си и дистанционни форми на работа и съвременни телекомуникационни технологии.
- Националният съвет е юридическо лице. Дейността му се подпомага от секретариат.

➤ **Пряко политическо представителство** на диаспората в националните парламенти чрез **избиране на депутати от обособени избирателни райони за чужбина**

→ Това е най-висшата степен на институционална интеграция на диаспората.

Вие живеете в чужбина и
гласувате на изборите за
Народно събрание, но
ПОЗНАВАТЕ ли **ВАШИЯ**
депутат?

Избори 2009 г : гласували зад граница 156 000 души.

Това е повече отколкото гласувалите в 20 от 31 избирателни
района в страната, взети по отделно.

Но нито един избран депутат от район " Чужбина" !

Вие живеете в чужбина и гласувате на изборите за Народно събрание, но **ПОЗНАВАТЕ ли **ВАШИЯ** депутат?**

Причината е, че днес изборното законодателство не предвижда в избирателен район "Чужбина" да се регистрират партийни листи или независими кандидати, така както в районите в страната, въпреки, че българската Конституция предвижда равно избирателно право за българите живеещи в страната и зад граница.

По същество, това е **нарушение на изборните права** на българите зад граница.

**Страни, въвели политическо представителство
на диаспората в националните парламенти**

	Държава	Парламент	Сенат
Балканите	Хърватия	6-10/160 депутати (плаващ мандат)	-
	Македония	3/120 депутати	-
	Румъния	4/334 депутати	2/137 сенатори
Европа	Франция	11/577 депутати	12/343 сенатори
	Италия	12/630 депутати	6/315 сенатори
	Португалия	4/230 депутати	-
Южна Америка	Колумбия	1/166 депутати	-
	Еквадор	6/130 депутати	-
Африка	Алжир	8/389 депутати	-
	Мозамбик	2/250 депутати	-
	Зелени нос	6/72 депутати	-

- **В процес на промяна на изборното законодателство с цел създаване напредставителство за диаспората в националните парламенти са **Ангола, Панама, Мексико, Доминиканската република и Швейцария.****

➤ Двойното гражданство и пасивното изборно право

Радикална еволюция в Европа през последните 50 години:

- 1) Конвенцията за избягване на двойното гражданство от 6 май 1963 г., приета в разгара на студената война → денонсирана.
- 2) Европейска конвенция по гражданството (ЕКГ), приетата през 1997 г. от Съвета на Европа и ратифицирана от България през 1998г. → равни права между лицата с едно и с повече гражданство !
- 3) Ограничената мисия от наблюдатели на Съвета Европа на президентските избори през октомври 2011г. формулира **категорични критики спрямо ограничителния характер** на чл. 65 ал. 1 от Конституцията на България като неотговарящ на съвременните европейски стандарти.

Днес двойното гражданство не само е обичайна житейска и правна ситуация, но е и част от европейските стандарти.

➤ Двойното гражданство и пасивното избирателно право

Митове и легенди...

В публичното пространство (преса, политически изказвания, дори експертни доклади) битуват **неактуални и неверни данни относно допускането на двойно гражданство в държавите в Европа или другаде.**

Митът за Германия, която забранявала двойното гражданство, е особено популярен.

В действителност...

Справка извършена от Европейския съд по правата на човека, показва, че

.... от **47 страни-членки на Съвета на Европа,**

👍 **28 разрешават двойното гражданство**

👎 **18** принципно не го позволяват, но съществуват редица юридически изключения или житейско толериране

👎 **само 1, Украйна, го забранява категорично**

➤ Двойното гражданство и пасивното изборително право

В действителност...

Справка извършена от Европейския съд по правата на човека, показва, че

Днес, България е **единствената страна-членка** на Съвета на Европа, която разрешава двойното гражданство, но забранява лицата с такова не само да бъдат избирани за депутати, президент или министри, но и дори да се кандидатираат за изборите.

През април 2010 г. ЕСПЧ осъди Молдова за опита си да въведе такава забрана в изборителния си закон. (*вж. делото Танасе срещу Молдова*)

През октомври 2011г. Ограничената мисия от наблюдатели на Съвета Европа на изборите в България формулира **категорични критики спрямо ограничителния характер** на чл. 65 ал. 1 от Конституцията като неотговарящ на съвременните европейски стандарти.

Парадокс : Архаичността на подобна забрана е още по-очевидна, като се има предвид, че европейското законодателство позволява гражданин нямащ българско гражданство, а само чуждо, стига да е от страна от ЕС, **да бъде депутат от България в Европарламента или председател на Общинския съвет на гр. София.**

Временни обществени съвети на българите в чужбина

Благодаря за вниманието !

- **Къде да ни намерите ?**

Временни съветници има в Австралия, Англия, Бразилия, Германия, Гърция, Испания, Швейцария, Канада, САЩ, Франция.

Всеки е добре дошъл !

1) www.globalbulgaria.org

2) *facebook*: Обществени съвети на българите в чужбина

**България не свършва на КПП-то,
България е там, където има българи!**